

СУЧАСНЕ ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ – ДІЛЬНИЧНОМУ ІНСПЕКТОРУ МІЛІЦІЇ

І.В. ХОТІНЬ

У складних суспільно-політичних умовах загострення криміногенної ситуації виключно важливе місце в діяльності органів внутрішніх справ належить дільничним інспекторам міліції.

Основними завданнями дільничного інспектора на адміністративній дільниці є надійний захист прав і законних інтересів громадян від злочинних посягань; проведення профілактичної роботи серед осіб, схильних до вчинення злочинів та інших правопорушень; забезпечення охорони громадського порядку; запобігання, припинення та розкриття злочинів; здійснення адміністративного нагляду за особами, щодо яких його встановлено; боротьба з пияцтвом, алкоголізмом і наркоманією¹.

Виконання цих завдань можливе за умови глибокого і всебічного знання стану справ на території обслуговування, негайного реагування на заяви і повідомлення громадян про факти правопорушень чи умови, що їм сприяють, при строгому і беззастережному дотриманні законів. Успіх при цьому забезпечується своєчасним і якісним відбором інформації дільничним інспектором, рівнем його аналітичної роботи, вмінням застосовувати методики аналізу оперативного стану на території обслуговування.

За тих позитивних змін, що мають місце в організації діяльності органів внутрішніх справ по боротьбі зі злочинністю, по-новому визначаються місце і роль дільничного інспектора міліції в розкритті злочинів.

Характер і масштаби робіт, що виконуються при розкритті злочинів, ставлять перед дільничними інспекторами ряд обов'язкових вимог, основними з яких є: чітке і беззастережне додержання законів, недоторканість прав громадян, вміння користуватися спеціальними засобами і застосовувати зброю, володіння навичками роботи з криміналістичною та комп'ютерною технікою, постійне підвищення рівня професійної майстерності.

Робота дільничного інспектора міліції по розкриттю злочину починається з моменту отримання інформації про його скоєння чи підготовку. Джерелами інформації про злочин можуть бути співробітники галузових служб і підрозділів органів внутрішніх справ,

інших правоохоронних органів, а також посадові особи державних і громадських організацій та установ, комерційних підприємств, кооперативів, індивідуальні робітники чи комерсанти, громадяни, засоби масової інформації. Своєчасність отримання інформації забезпечується наявністю постійного зв'язку з органами внутрішніх справ².

Хотінь Іван Васильович – старший викладач кафедри управління Української академії внутрішніх справ, підполковник міліції.

Оскільки на обслуговуваній дільниці можуть бути вчинені різні злочини, інспектор повинен знати кількість і характер скоєних і нерозкритих злочинів різних видів, час і місце їх скоєння, прикмети розшукуваних осіб чи номерних речей.

При відпрацюванні інформації про злочин, як правило, в першу чергу провадиться перевірка осіб, які перебувають на обліках органу внутрішніх справ, особливо тих, хто в минулому скоював аналогічні злочини. Виникає необхідність перевірити місцевих правопорушників, осіб, які вже затримувались за підозрою у скоєнні злочинів, тих, хто зловживає спиртними напоями, дрібних розкрадачів, наркоманів, продавців речей неzustановленої приналежності, підлітків, які перебувають на обліку чи підлягають направленню в СПТУ, а також осіб, щодо яких відмовлено в порушенні кримінальних справ або припинено їх ведення.

Обов'язково, якщо злочин скоєно в житловому будинку, з'ясовуються відомості про наявність кубел розпусти. При виявленні їх необхідно перевірити постійних відвідувачів таких квартир відносно їх причетності до скоєння злочину.

У ході проведення заходів по розкриттю злочину встановлюються і перевіряються коло знайомих потерпілого та інших мешканців квартири (якщо вона комунальна), неповнолітні правопорушники, які групуються у мікрорайоні, та інші категорії осіб.

Професіоналізм дільничного інспектора в цьому напрямку визначається вмінням здобувати, накопичувати та використовувати інформацію за допомогою електронно-обчислювальної техніки, розроблених в органах внутрішніх справ автоматизованих інформаційних систем.

ГУМВС України в м.Києві розроблена концепція комп'ютеризації органів внутрішніх справ міста, на основі якої передбачено створення єдиної інформаційно-обчислювальної мережі з застосуванням більш продуктивних швидкісних каналів передачі і отримання наявної інформації. (За оцінкою зарубіжних спеціалістів застосування комп'ютерів в управлінській діяльності підвищує продуктивність праці при підготовці рішень у десять разів, обміні інформацією — у п'ять разів³).

На основі централізованих обліків АБД, які мають управління (відділи) внутрішніх справ, розроблена система інтегрованого автоматизованого банку даних, за якою пошук необхідної інформації здійснюється як від "особи", так і від "інформації", що відноситься до самої особи. Важливо те, щоб інформація від "особи" щодо її демографічних даних, судимості, зв'язків, скоєних злочинів тощо, наявності в неї автотранспортних засобів, мисливської зброї, притягнення до адміністративної відповідальності, перебування на обліках спецкатегорії була у дільничного інспектора міліції і систематично доповнювалась після виїзду на місце події, перевірки заяв, скарг та повідомлень громадян, здійснення поквартирного обходу, іншої повсякденної роботи.

Неприпустимим є те, що багато матеріалів з інформацією про осіб, що стоять на обліку, та інших осіб, про кубла розпусти, їх утримувачів та

постійних відвідувачів, а також осіб, схильних до вживання наркотичних засобів, після перевірки службою дільничних інспекторів списується в архів.

Особливо негативним є те, що після переведення дільничного інспектора на іншу роботу залишається, як правило, тільки частина облікових даних по дільниці (списки) у старшого дільничного інспектора чи у відділі по роботі з дільничними інспекторами. У зв'язку з цим співробітникам служби дільничних інспекторів за допомогою спеціалістів інформаційних бюро необхідно відпрацювати конкретну програму "Дільниця", за допомогою якої у банк даних своєчасно вносити інформацію по кожній адміністративній дільниці.

З урахуванням зв'язку підсистем інтегрованого автоматизованого банку даних, новостворена підсистема "Дільниця" зможе активно взаємодіяти з підсистемами "Особа", "Автомобіль", "Зброя", "Нерозкриті злочини", "Адміністративні правопорушники" та ін. Фактично в підсистему "Дільниця" входять дані всіх підсистем, але з більш детальним розподілом відносно території адміністративної дільниці. Адже, наприклад, особа може мати автомобіль, зареєстровану зброю, може бути притягнута до адміністративної відповідальності, або проходити по матеріалах карної справи, у веденні якої відмовлено, може працювати в установі, де скоєні тяжкі резонансні злочини, що не розкриті. До того ж, як правило, при поквартирному обході населення дільничний інспектор збирає відомості про ставлення особи до сім'ї, про те, де працюють члени її сім'ї, з ким із сусідів вона дружить, чи займається комерційними справами, чи має родичів за межами міста тощо.

При правильному використанні АІС "Дільниця" такі відомості можна одержати з банку даних за значно коротший період, ніж відпрацьовуючи практично безпосередньо на території.

Від кількості аналітичних даних на комп'ютерному обліку залежать скорочення часу та економія зусиль, які витрачаються на опитування потерпілого та інших осіб про обставини вчинення злочину, прикмети злочинців, встановлення можливих "наводчиків", перевірку горищ, підвалів, підсобних приміщень, обхід квартир тощо, одержання іншої інформації, що має значення для розкриття злочину, а в необхідних випадках – для організації переслідування злочинців, блокування шляхів їх відходу.

¹ Див.: Інструкція по роботі дільничного інспектора міліції: Затверджена наказом МВС України 16 січня 1992 р., п. 1.3. К., 1992.

² Див.: Методические рекомендации участковым инспекторам милиции по участию в раскрытии некоторых видов преступлений, п. 1.1. К.: МВД Украины; Украинская академия внутренних дел, 1993.

³ Див.: Рыбалко Т.В. Автоматизированная система "Заявление" // Бюллетень по обмену опытом. № 115. К., 1994. с. 43.